

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. Ν ΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ - ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Ν. ΑΧΑΪΑΣ

ΑΘΗΝΑ 10/09/17

ΑΝΑΦΟΡΑ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θέμα: «Υποβολή αιτήματος για την τήρηση της νομιμότητας και τα διεθνή πρότυπα ειδίκευσης του ψυχολόγου στη Σχολική Ψυχολογία»

Σχετικά με τη συνημμένη επιστολή, μέσω email, παρακαλείσθε για τον σχολιασμό σας, σε όσα εμπεριέχονται σ' αυτή. Το θέμα ενδιαφέρει αρκετούς συμπατριώτες και συγκεκριμένα μας το έθεσε η κ. Ιωαννίδου Μαρία, Πρόεδρος του Δ.Σ. της ΕΣΧΟΨΕ (Ένωση Σχολικών Ψυχολόγων Ελλάδος), email: «enosischoolpsy@gmail.com» και μάλιστα ζητά να της μεταφέρου με την απάντηση των αρμόδιων Υπουργών.

Ο αναφέρων βουλευτής

**Νικόλαος Ι. Νικολόπουλος
Βουλευτής Αχαΐας
Πρόεδρος Χριστιανοδημοκρατικού
Κόμματος Ελλάδος**

Σ ΑΞ

Ε.Σχο.Ψ.Ε.

Ένωση Σχολικών Ψυχολόγων Ελλάδας

Email: enosischoolpsy@gmail.com

Αθήνα, 31/8/2017

Αρ. Πρωτ. 11

Προς Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων κ. Γαβρόγλου

Κοιν.: Διευθυντή Ειδικής Αγωγής κ. Γασσιανό

Σχετ. ΕΠΙΣΤΟΛΗ-ΑΝΑΦΟΡΑ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ ΠΕ 23
(Αρ.Πρωτοκόλλου: 138620, Ημ/νια Πρωτοκόλλου: 21/08/2017)

Θέμα: Η τήρηση της νομιμότητας και τα διεθνή πρότυπα ειδίκευσης του ψυχολόγου στη Σχολική Ψυχολογία

Αξιότιμε κε Υπουργέ,

τις τελευταίες ημέρες, με αφορμή το ζήτημα απόδοσης συνάφειας με τη Σχολική Ψυχολογία σε μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών που κατέχουν υποψήφιοι αναπληρωτές Ε.Ε.Π., «δημοσιεύθηκε επίσημα» στο διαδίκτυο και κατατέθηκε στο Υπουργείο «ΕΠΙΣΤΟΛΗ-ΑΝΑΦΟΡΑ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΙΤΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΕΕΠ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ ΠΕ 23», από υποψήφιους ψυχολόγους χωρίς ειδίκευση στη Σχολική Ψυχολογία, καταταγμένους σε Επικουρικούς Πίνακες κλάδου ΠΕ23 των Περιφερειακών Διευθύνσεων Εκπαίδευσης.

Με αυτήν οι υπογράφωντες υποστηρίζουν ότι με την εφαρμογή της υπ' αριθμόν 3353/2015 απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας προκαλείται «διχασμός» των ψυχολόγων, αδικούνται όσοι δεν έχουν προσόντα ειδίκευσης στη Σχολική Ψυχολογία και ότι «εκμηδενίζονται» τα 12 χρόνια προϋπηρεσίας τους, καθώς και «η βεβήλωση όλων των υπόλοιπων προσόντων που μπορεί να έχει ένας αναπληρωτής ψυχολόγος». Μάλιστα, με αναφορές στον Νόμο 991/79 για την άσκηση του επαγγέλματος του ψυχολόγου στην Ελλάδα, προσπαθούν να υποστηρίξουν ότι η πρόβλεψη για «ειδικότερα προσόντα» ειδίκευσης στη Σχολική Ψυχολογία «μόνο συντεχνιακά συμφέροντα μπορεί να εξυπηρετεί», ότι είναι «ατεκμηρίωτη επιστημονικά» και «ανακόλουθη με τις διεθνείς επιστημονικές προδιαγραφές».

Γι' αυτό υπογραμμίζουν ότι ζητούν «άμεση αποκατάσταση της αδικίας και της υπονόμευσης των προσόντων που γίνεται στους ψυχολόγους του Επικουρικού Πίνακα και «αλλαγή νομοθετικής ρύθμισης», με σκοπό να «καταργηθεί η πρόταξη των ψυχολόγων με μεταπτυχιακό στην Σχολική Ψυχολογία» και «να γίνει ενιαίος πίνακας ψυχολόγων» από το ερχόμενο σχολικό έτος. Επίσης

δηλώνουν ότι θα διεκδικήσουν με κάθε νόμιμο μέσο, εσωτερικό ή ευρωπαϊκό, την αποκατάσταση της αδικίας που υφίστανται.

Με την «επιστολή - αναφορά διαμαρτυρίας» τίθενται σοβαρά θεσμικά ζητήματα, γι' αυτό και οφείλουμε, αναλυτικά και τεκμηριωμένα, να περιγράψουμε τις πραγματικές διαστάσεις του θέματος και να διασαφηνίσουμε το σκεπτικό του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου, καθώς και τα διεθνή πρότυπα και εξελίξεις που αφορούν στο επάγγελμα του ψυχολόγου στην εκπαίδευση.

Επισημαίνουμε ότι η εν λόγω επιστολή αποπροσανατολίζει από τα ουσιαστικά ζητήματα, τη στιγμή μάλιστα που αρχίζει να αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο η αναγκαιότητα της ψυχολογικής υποστήριξης του εκπαιδευτικού έργου και παρατηρείται αυξανόμενη πλαισίωσή του με προσλήψεις ψυχολόγων. Η επιστολή βάζει σε λάθος κατεύθυνση τη συζήτηση και εστιάζει στο τι είναι ευνοϊκό για τον καθένα και όχι στο τι χρειάζεται για να επιτευχθεί αποτελεσματική ψυχολογική υποστήριξη. Είναι εμφανές, άλλωστε, ότι οι συντάκτες της προτείνουν νομοθετικές αλλαγές με βάση τα δικά τους προσωποπαγή προσόντα, οι οποίες έρχονται σε αντίθεση με τις σύγχρονες διεθνείς πρακτικές υποστήριξης ενός σχολείου για όλους, αλλά και αξιοποίησης του εξειδικευμένου επιστημονικού δυναμικού των ψυχολόγων.

Με το περιεχόμενο της επιτολής τους βασικά αναπαράγουν ένα κλισέ επιχειρημάτων που διαστρεβλώνουν το νόημα των όρων «αξιοκρατία» στις δημόσιες θέσεις και «επαγγελματική ειδίκευση», καθώς και ανακριβείς και αβάσιμες πληροφορίες για το νομικό καθεστώς πρόσληψης Ψυχολόγων ΠΕ23, που συζητήθηκαν από το 2011 και κρίθηκαν με τη γνωμάτευση 458/2011 του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και την απόφαση 3353/2015 του Συμβουλίου της Επικρατείας. Τονίζουμε πως δεν ευσταθεί ότι το ζήτημα της ειδίκευσης στη Σχολική Ψυχολογία ανέκυψε με την απόφαση του ΣτΕ το 2015 και ότι κάποιοι, ξαφνικά, με «συντεχνιακά συμφέροντα», αποφάσισαν να το ανακινήσουν σε βάρος όσων δεν έχουν την ειδίκευση στη Σχολική Ψυχολογία, για να «υπονομεύσουν» τα προσόντα τους. Η πραγματικότητα είναι ότι η απόφαση του ΣτΕ εκδόθηκε μετά από προσφυγή το 2012 των ίδιων των μη εχόντων τα ειδικά τυπικά προσόντα, εναντίον του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων και σε βάρος των εχόντων ειδίκευση στη Σχολική Ψυχολογία, προκειμένου να σταματήσει να εφαρμόζεται η γνωμ. ρύθμιση 458/2011 του Ν.Σ.Κ. και να ακυρωθεί το νομικό και το κανονιστικό πλαίσιο κριτηρίων και διαδικασίας πρόσληψης ΠΕ23 Ψυχολόγων. Κι αυτό συνέβη με κίνδυνο, αν γινόταν δεκτό το αίτημά τους, όπως επεσήμανε το ΣτΕ στην απόφασή του, να ακυρωθεί το κανονιστικό πλαίσιο πρόσληψης ανεπληρωτών όλων των κλάδων Ε.Ε.Π. (σελ. 24 της απόφασης 3353), με τις ανάλογες συνέπειες!

Η απόφαση του ΣτΕ υπενθύμισε ότι **«ανέκαθεν ο νομοθέτης είχε τη βούληση να δώσει έμφαση στην ειδική εκπαίδευση των ψυχολόγων που θα προσληφθούν ως εκπαιδευτικό προσωπικό»**, απέρριψε το αίτημά τους, όρισε τον τρόπο εφαρμογής και τήρησης της νομιμότητας και έβαλε οριστικά τέλος στις ερμηνείες πρακτικές και μεθοδεύσεις που οδηγούσαν σε πρόταξη των μη ειδικευμένων και σε εκμηδένιση της αξίας και της αναγκαιότητας του μεταπτυχιακού Σχολικής Ψυχολογίας.

Από την εξέταση της ιστορικής πορείας του ζητήματος, φαίνεται ότι μερικοί υποψήφιοι αναπληρωτές, χωρίς ειδικά τυπικά προσόντα, προσπαθούν να εξασφαλίσουν την πρόταξή τους, παραβλέποντας τη νομιμότητα και επιδιώκοντας να διασφαλιστεί ότι «αξιοκρατία» δεν αποτελεί, όπως το σύνταγμα ορίζει, η επιλογή του καταλληλότερου με βάση τα τυπικά και ειδικά προσόντα που συνάπτονται με ικανότητες να προσφέρουν έργο στο δημόσιο τομέα, αλλά η επιλογή εκείνου με τα περισσότερα μόρια ανεξαρτήτως μεταπτυχιακής ειδίκευσης. Αυτό δεν γίνεται μόνο τα τελευταία χρόνια, λόγω της οικονομικής κρίσης και του κινδύνου να μην προσληφθούν, επιχείρημα που χρησιμοποιήθηκε κατά την εκδίκαση της υπόθεσης στο ΣτΕ και αποδείχθηκε ανεδαφικό. Επαναλαμβάνεται εδώ και 12 χρόνια από τη πρώτη στιγμή που θεσπίστηκε ο θεσμός του αναπληρωτή ψυχολόγου ΠΕ 23, σχεδόν κάθε χρόνο, με κάθε πρόσφορο τρόπο, με αποτέλεσμα να δημιουργείται σύγχυση, να προκαλούνται ενστάσεις στις προσλήψεις και να ταλανίζεται ο χώρος της ειδικής αγωγής και του κλάδου των ψυχολόγων.

Από την πλευρά μας, δεν μπορούμε να μην επισημάνουμε ότι με μια απλή ματιά στους πίνακες των υποψηφίων αναπληρωτών διοριστώνεται ότι δεν ευσταθούν τα όσα αναφέρουν σχετικά με το χρονικό διάστημα προϋπηρεσίας και τα περισσότερα συνολικά μόρια των ψυχολόγων των επικουρικών πινάκων. Υπογραμμίζουμε ότι στην πλειοψηφία τους οι σχολικοί ψυχολόγοι οι οποίοι κατατάσσονται στον κύριο πίνακα είναι απόφοιτοι μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών **διετούς φοίτησης**, ελληνικών κυρίως πανεπιστημίων, και έχουν ολοκληρώσει μεταπτυχιακές εργασίες ειδίκευσης στο αντικείμενο της Σχολικής Ψυχολογίας, καθώς και πολύμηνη πρακτική άσκηση, με επιστημονική και επαγγελματική εποπτεία, σε δομές εκπαίδευσης. Διαθέτουν δε κατ' αντιστοιχία **μεγαλύτερο** χρονικό διάστημα εξειδικευμένης προϋπηρεσίας σε ΣΜΕΑΕ/ΚΕΔΔΥ από τους υποψηφίους του επικουρικού πίνακα, οι οποίοι μάλιστα στην πλειοψηφία τους δεν έχουν καν προϋπηρεσία. Οφείλουμε να σημειώσουμε, βεβαίως, ότι η εμπειρία σε μία θέση εργασίας ιδιαιτέρως απαιτητική, όπως είναι αυτή του σχολικού ψυχολόγου, δεν αποτελεί από μόνη της μέσο εξειδίκευσης, εφόσον ο εργαζόμενος δε διαθέτει το απαραίτητο επιστημονικό υπόβαθρο ώστε να σχεδιάζει και να υλοποιεί υπηρεσίες πρόληψης, αξιολόγησης και παρέμβασης, τις οποίες να προσφέρει στα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας. Άλλωστε, η πρόταξη των ειδικευμένων στο αντικείμενο της θέσης εργασίας υποψηφίων είναι θεμιτή και επιβεβλημένη σε κάθε κλάδο του επαγγέλματος του Ψυχολόγου και αποτελεί συνήθη πρακτική τόσο για τους άλλους κλάδους του ΕΕΠ, όσο και για τους κλάδους των εκπαιδευτικών, όπου προτιμώνται και κατατάσσονται σε κύριους (έναντι επικουρικών) πίνακες πρόσληψης υποψήφιοι με προκαθορισμένα «ειδικά προσόντα» ειδίκευσης.

Επίσης, όσα αναφέρουν οι υπογράφοντες ως προς την ελληνική νομοθεσία για το επάγγελμα του ψυχολόγου (Ν.991/1979 για την άσκηση του επαγγέλματος του ψυχολόγου στην Ελλάδα), αλλά και τα διεθνή πρότυπα ψυχολογικής υποστήριξης της εκπαίδευσης, στηρίζονται σε άγνοια της πραγματικότητας ή σε ανακριβείς ή αναληθείς πληροφορίες. Είναι προφανές ότι δεν έχουν πλήρη επίγνωση του νόμου και συγχέουν την έννοια της άδειας ειδικότητας (άρθρο 7) με τα «ειδικότερα προσόντα» (άρθρο 3) άσκησης του επαγγέλματος του ψυχολόγου σε διάφορους τομείς. Ο νόμος ν.991/1979, στις προϋποθέσεις για την άδεια άσκησης επαγγέλματος, με το άρθρο 3 παρ. 1, που οι υπογράφοντες παραγνωρίζουν, ορίζει ότι απαιτείται πτυχίο Ψυχολογίας, και με την παρ. 3 προβλέπει ότι με υπουργική απόφαση «καθορίζονται τα επί πλέον ειδικότερα προσόντα που απαιτούνται για την άσκηση του επαγγέλματος του Ψυχολόγου σε διάφορους τομείς της Ψυχολογίας (Σχολικής, Κλινικής Ψυχολογίας κλπ)». Είναι γνωστό ότι η Κοινή Υπουργική Απόφαση για τα ειδικότερα προσόντα του Σχολικού Ψυχολόγου (Α2/4258, ΦΕΚ Β' 573/1981) δεν είναι η μόνη, όπως ισχυρίζονται, ούτε εκδόθηκε με βάση το άρθρο για την ειδική άδεια ειδικότητας, αλλά με βάση το άρθρο για τα ειδικότερα προσόντα για την άσκηση του επαγγέλματος στην Εκπαίδευση. Σήμερα, εξάλλου, έχουμε σαφώς προσδιορισμένα ειδικά προσόντα, με ανάλογες σπουδές, για το επάγγελμα του ψυχολόγου και σε άλλες δημόσιες υπηρεσίες, π.χ. «ειδικότερα προσόντα του κλινικού ψυχολόγου στην υγεία (Α2/3823, ΦΕΚ Β' 486/ 1981), στον στρατό (ν 3257/2004 ΦΕΚ 143^Α άρθρο 3 παρ 14) κ.α.

Ο νόμος 991/79 και οι προαναγραφές στην εφαρμογή του δεν ορίστηκαν για συντεχνιακούς λόγους, αλλά με βάση τα διεθνή πρότυπα, στο πλαίσιο της ένταξης στην ΕΟΚ (1979), για την προσαρμογή της Ελλάδας στα ευρωπαϊκά πρότυπα και στο πλαίσιο του Διεθνούς Έτους του Παιδιού (UNESCO 1979), και έλαβε υπόψη, όπως αναφέρθηκε στη Βουλή, τις προοπτικές ανάπτυξης και οργάνωσης σπουδών στην Ελλάδα και την ανάγκη για στελέχωση με ψυχολόγους των χώρων της εκπαίδευσης και της υγείας. Διεθνώς η ειδίκευση του ψυχολόγου στη Σχολική Ψυχολογία υπάρχει από τις αρχές της ιστορίας της Επιστήμης της Ψυχολογίας και των εφαρμογών της, για να καλύψει τις ανάγκες φροντίδας και προστασίας των παιδιών και για να προασπίσει την ισότητα των ευκαιριών και την αποτελεσματικότητα της εκπαίδευσης για όλους τους μαθητές, χωρίς διακρίσεις. Αναλυτικότερη παρουσίαση των διεθνών προτύπων και εξελίξεων που αφορούν στο επάγγελμα του ψυχολόγου στην εκπαίδευση υπάρχει σε συνημμένο έγγραφο μας.

Επιπροσθέτως, οφείλουμε να παρατηρήσουμε ότι ορισμένες διαστάσεις της προαναφερθείσας επιστολής είναι ανησυχητικές. Πρώτον, με βάση τα παραπάνω επιχειρήματά τους, οι συντάκτες του κειμένου εγείρουν ζήτημα παρανομίας στο διορισμό του υπάρχοντος μόνιμου προσωπικού και προσπαθούν να προκαλέσουν τενητή αντιπαράθεση, μεταξύ των ψυχολόγων, ρωτώντας και τονίζοντας: «Άραγε το μόνιμο προσωπικό που διορίστηκε είναι παράνομα διορισμένο;». Για την Ε.Σχο.Ψ.Ε. αποτελεί αδιαπραγμάτευτη θέση ότι όλοι οι μόνιμοι συνάδελφοι, μετά το διορισμό, είναι αυτοδίκαια, θεσμικά, δεοντολογικά και πρακτικά, ίσοι και ισότιμοι, ανεξάρτητα από τις όποιες διαφοροποιήσεις στα αρχικά κριτήρια διορισμού, και μπορούν να συμμετέχουν ισότιμα στο έργο της Ένωσης, με βάση τα διεθνή πρότυπα και τον Κώδικα Δεοντολογίας του ψυχολόγου. Συγχρόνως, με προτάσεις τους διασπούν τον κλάδο ΠΕ 23, π.χ. σε ψυχολόγο των ΚΕ.Δ.Δ.Υ. και ψυχολόγο των σχολείων, με διαφορετικά προσόντα σπουδών σε γνωστικά αντικείμενα ψυχολογίας, σε βαθμό που τελικά θα χρειάζεται μια «διεπιστημονική» ομάδα Ψυχολόγων για να ασκηθεί το πολυσύνθετο έργο του στην εκπαίδευση! Τέλος, μας προβληματίζει ιδιαίτερα το γεγονός ότι συντάκτες του κειμένου, όπως αναφέρεται στο διαδίκτυο, δεν είναι μόνο Ψυχολόγοι αλλά και μέλη Ε.Ε.Π. άλλων κλάδων.

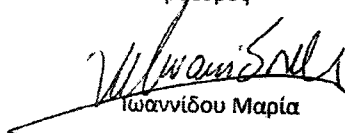
Προκειμένου να επιλυθούν τα ζητήματα που σχετίζονται με τον κλάδο των ψυχολόγων στην εκπαίδευση, κύριε Υπουργέ, αιτούμαστε κατ' ιδίαν συνάντηση μαζί σας, ώστε να σας υποβάλουμε και αναπτύξουμε τις προτάσεις μας που αφορούν στα παρακάτω:

1. Μέτρα τήρησης της νομιμότητας στην πρόσληψη των Ψυχολόγων ΠΕ 23
2. Ουσιαστική ανάπτυξη των υπηρεσιών ψυχολόγου κλάδου ΠΕ 23, ώστε να χρησιμοποιείται αποτελεσματικά και με βάση τα διεθνή πρότυπα το ανθρώπινο δυναμικό όλων των ψυχολόγων, προς όφελος της εκπαίδευσης
3. Μέτρα για οριστική και επιστημονικά έγκυρη επίλυση του ζητήματος της συνάφειας σπουδών με τη Σχολική Ψυχολογία
4. Συνέδριο Σχολικής Ψυχολογίας υπό την αιγίδα σας

Με εκτίμηση,

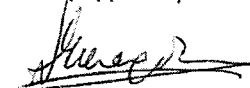
Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Η Πρόεδρος

Ιωαννίδου Μαρία

Η Γραμματέας

Μακρίδου Αγάπη

Διεθνή πρότυπα και νέες εξελίξεις: Αδήριτη ανάγκη η ειδίκευση του ψυχολόγου που ασκεί το έργο του στην Εκπαίδευση

Ιστορικά, σε διεθνές επίπεδο, η αποδοχή της ανάγκης στελέχωσης της εκπαίδευσης με ψυχολόγους και η αναγκαιότητα ειδίκευσής τους δεν είναι πρόσφατη. Χρονολογείται από την αρχή της ανάπτυξης της επιστήμης της Ψυχολογίας. Έχει ως αφετηρία της τον 19^ο αιώνα, με την ψυχολογική μελέτη της ανάπτυξης του ατόμου, των ατομικών διαφορών και των προβλημάτων του παιδιού. Σηματοδοτήθηκε από την εποχή των κοινωνικών μεταρρυθμίσεων που άλλαξαν την ίδια την «έννοια του παιδιού» (υποχρεωτική εκπαίδευση, οργάνωση της ειδικής αγωγής, δικαιώματα και δικαστήρια ανηλίκων, νομοθεσία της παιδικής εργασίας, θεσμοί για την προστασία των παιδιών). Λόγω αυτών των κοινωνικών μεταρρυθμίσεων προέκυψε η ανάγκη για σχολικούς ψυχολόγους (ΗΠΑ, Αγγλία, Γαλλία), και μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, με πρωτοβουλίες του Διεθνούς Γραφείου Εκπαίδευσης, της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας και της UNESCO, διοργανώθηκε η Ιδρυτική Συνδιάσκεψη για τις Ψυχολογικές Υπηρεσίες για τα Σχολεία (Αμβούργο, 1954).

Ο όρος **Σχολική Ψυχολογία** δεν αναφέρεται απλά σε ένα γνωστικό ερευνητικό κλάδο της Ψυχολογίας ή σε θεωρίες/πρακτικές Ψυχολογίας που χρησιμοποιούνται στην εκπαίδευση, ούτε αφορά σε μια ειδική κατηγορία μαθητών (π.χ. μαθητές με αναπηρία). Εξ' αρχής θεωρείται, από τους πρωτεργάτες της, **επαγγελματική ειδίκευση Ψυχολόγου** και σήμερα αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς τομείς εφαρμογών της Ψυχολογίας, που διαρκώς εμπλουτίζεται. Η επαγγελματική ειδίκευση στη Σχολική Ψυχολογία οικοδομήθηκε με βάση τις πρακτικές και το θεωρητικό υπόβαθρο διαφορετικών επιστημονικών κλάδων της Ψυχολογίας (Αναπτυξιακή Ψυχολογία, Κλινική Ψυχολογία, Κοινωνική Ψυχολογία, Νευροψυχολογία, κ.α.), στην προσπάθεια να γίνουν κατανοητά και να επιλυθούν προβλήματα που ανακύπτουν στην εκπαίδευση.

Η Σχολική Ψυχολογία σήμερα διαφέρει από χώρα σε χώρα, έχοντας περάσει από διάφορα εξελικτικά στάδια, στη βάση μιας παγκόσμιας προοπτικής προαγωγής της επιστημονικής γνώσης. Μέσα από την έρευνα και τη θεωρητική επεξεργασία αναπτύσσονται οι βασικές αρχές και στρατηγικές για την οργάνωση αποτελεσματικών ψυχολογικών υπηρεσιών, με στόχο την επίλυση προβλημάτων στην εκπαίδευση, καθώς και η αντιστοίχιση του ρόλου με τα απαιτούμενα προσόντα και την οργάνωση σπουδών. Ιστορικής σημασίας ήταν η Συνδιάσκεψη Σχολικών Ψυχολόγων στις Η.Π.Α. (Thayer Conference, 1954), που υιοθέτησε το πρότυπο του «επιστήμονα – επαγγελματία» (που ίσχυε ήδη στην υγεία). Με βάση το πρότυπο αυτό, **ο ψυχολόγος οφείλει να οργανώνει την παρέμβασή του, όχι με βάση απλά την εμπειρία, αλλά με επιστημονικά τεκμηριωμένα πρωτόκολλα**. Η Συνδιάσκεψη υιοθέτησε σε εθνικό επίπεδο τον όρο «σχολικός ψυχολόγος» για τον ψυχολόγο στην Εκπαίδευση (μέχρι τότε χρησιμοποιούνταν μια πληθώρα αιόνομασίες ανάλογα με τα προσόντα και το βιογραφικό του κάθε επαγγελματία) και ανέπτυξε μια κοινή θέση για το ρόλο, τα καθήκοντα και την αναγκαία κατάρτιση και πιστοποίηση του σχολικού ψυχολόγου. Βασικό ρόλο στην ανάπτυξη και διαμόρφωση των καθηκόντων και αναγκαιών προσόντων του ψυχολόγου στο χώρο της εκπαίδευσης διαδραμάτισαν δυο κρίσιμες αλλαγές: α) η αντικατάσταση του προτύπου του επαγγελματία που ατομικά αυτοσχεδιάζει στην εφαρμογή της ψυχολογίας και προσπαθεί να

βοηθήσει τους μαθητές εμπειρικά, με το πρότυπο του «επιστήμονα-επαγγελματία» και β) η επικράτηση του **κοινωνικο-οικογενικού μοντέλου**, με εστίαση στις ψυχολογικές διαστάσεις του περιβάλλοντος (Διεθνής Σύμβαση Δικαιωμάτων του παιδιού και Σύμβαση Δικαιωμάτων των ατόμων με Αναπηρία), η οποία αντικατέστησε την ψυχομετρική προσέγγιση και το «ιατρικό πρότυπο» διάγνωσης ατομικών προβλημάτων των παιδιών στο σχολείο.

Σήμερα στις **Η.Π.Α.** υπάρχει μια διαφωνία σχετικά με το αναγκαίο βασικό πτυχίο επαγγελματικής ειδίκευσης, μεταξύ της N.A.S.P. (National Association of School Psychologists), της μεγαλύτερης στον κόσμο Ένωσης Σχολικών Ψυχολόγων, και της A.P.A. (American Psychological Association) που έχει πλήρη μέλη μόνο κατόχους διδακτορικού. Η A.P.A., υποστηρίζει ότι ο αναγκαίος τίτλος επαγγελματικής ειδίκευσης πρέπει να είναι το διδακτορικό δίπλωμα. Από την άλλη πλευρά, η N.A.S.P., που επισήμως πιστοποιεί τα προγράμματα σπουδών και τα προσόντα των Σχολικών Ψυχολόγων, υποστηρίζει το επίπεδο του μεταπτυχιακού ειδικού προγράμματος σπουδών (με προδιαγραφές περιεχομένου παρόμοιες με αυτές που ισχύουν σήμερα στην Ελλάδα). Η θέση της N.A.S.P. υιοθετείται σήμερα στις Η.Π.Α., όπου ο διδακτορικός τίτλος δεν αποτελεί προϋπόθεση άσκησης του επαγγέλματος του Σχολικού Ψυχολόγου και διεκδίκησης θέσης εργασίας στο εκπαιδευτικό σύστημα. (<https://www.nasponline.org/>).

Στο Ηνωμένο Βασίλειο ο πρώτος Σχολικός Ψυχολόγος διορίστηκε το 1913, σε εποχή που δεν υπήρχαν ακόμη σπουδές Ψυχολογίας. Για πολλά χρόνια, για διοικητικούς λόγους, τα απαραίτητα προσόντα για την άσκηση του επαγγέλματος του Σχολικού Ψυχολόγου ήταν Πτυχίο στις Παιδαγωγικές Επιστήμες, εμπειρία σε θέση εκπαιδευτικού και μεταπτυχιακό στην Ψυχολογία. Όμως, ακολούθησαν δραστικές αλλαγές στα προσόντα και την οργάνωση των υπηρεσιών στην εκπαίδευση ("Reconstructing Educational Psychology", 1978), με την αναδιοργάνωση των σπουδών A.E.I. και την υιοθέτηση της αρχής της συμπερίληψης (Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των ατόμων με Αναπηρία). Σήμερα, στο Ηνωμένο Βασίλειο μόνο το 21% όσων έχουν πτυχίο Ψυχολογίας (BA) γίνονται επαγγελματίες Ψυχολόγοι (σε αντίθεση με άλλα επαγγέλματα υγείας που έχουν βασικό πτυχίο απόκτησης ειδικότητας). Ο σχολικός ψυχολόγος, από το 2005, αποκτά δικαίωμα άσκησης επαγγέλματος μετά από σπουδές σε ειδικό τριετές πρόγραμμα επαγγελματικού διδακτορικού (που περιλαμβάνει θεωρητική κατάρτιση και εποπτευόμενη πρακτική άσκηση), που αντικατέστησε τα MSc Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας.

Στη **Γαλλία**, ο Alfred Binet (1904) ανέλαβε το πρωτοποριακό για την εποχή έργο της ψυχολογικής υποστήριξης της εκπαίδευσης, με στόχο να βοηθήσει το Υπουργείο Παιδείας να υποστηρίξει όσους δεν μαθαίνουν αποτελεσματικά στη συνήθη σχολική τάξη. Ακολούθως, οργανώθηκαν Σχολικές Ψυχολογικές Υπηρεσίες, με διορισμό σχολικών ψυχολόγων (1945). Από τότε, οι ψυχολόγοι στη εκπαίδευση αυξήθηκαν, επικράτησε, όμως, ένα μοντέλο ψυχολόγου με ανεπαρκείς σπουδές στην ψυχολογία και ένα διοικητικό καθεστώς συνταύτισης με τα προσόντα του «ειδικού δασκάλου». Δημιουργήθηκε, έτσι, μια κατάσταση απόκλισης από τα πρότυπα πολλών άλλων αναπτυγμένων χωρών (Jean-Claude, 1984), ενώ παρέμεινε κυρίαρχο το ιατρικό μοντέλο και η ψυχοπαθολογική προσέγγιση των νοητικών, συναισθηματικών και συμπεριφορικών προβλημάτων των παιδιών στη μάθηση. Πρόσφατα, ωστόσο, το Υπουργείο

προχώρησε στην επανεξέταση του τρόπου υποστήριξης των μαθητών και ανέπτυξε ένα νέο ενιαίο σώμα «ψυχολόγων της εκπαίδευσης», με μεταπτυχιακή επαγγελματική ειδίκευση, που θα αναλαμβάνει αυτό το έργο σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Οι «ψυχολόγοι της εκπαίδευσης», ως ειδικευμένο σώμα του προσωπικού της εκπαίδευσης (PsyEN), αποτελούν μέρος της υπηρεσίας της δημοσίας εκπαίδευσης και έχουν ως βασικό έργο τους την καταπολέμηση των επιπτώσεων των κοινωνικών ανισοτήτων και τη σχολική επιτυχία όλων των μαθητών.

Γενικότερα, στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα τελευταία χρόνια έχουν πραγματοποιηθεί αλλαγές στην εκπαίδευση των Ψυχολόγων. Οι αλλαγές αυτές αφορούν στην οργάνωση των σπουδών στα ΑΕΙ (πτυχίο, μεταπτυχιακό δυο ετών και διδακτορικό τριών ετών) και στην εφαρμογή της αρχής της συμπερίληψης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην εκπαίδευση, και εισαγάγουν ως σημαντική διάσταση στην εκπαιδευτική διαδικασία την παροχή ψυχολογικών υπηρεσιών **για όλους τους μαθητές**. Σύμφωνα με τις προδιαγραφές του EuroPsy και τις θέσεις της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Συλλόγων Ψυχολόγων (E.F.P.A., 2001), τα ελάχιστα ποιοτικά πρότυπα στη εκπαίδευση και κατάρτιση του Ψυχολόγου στην Ευρώπη περιλαμβάνουν πέντε χρόνια ακαδημαϊκής εκπαίδευσης στην Ψυχολογία, που είναι αναγκαία για μια άρτια θεωρητική επιτημονική εκπαίδευση, καθώς και ειδική επαγγελματική κατάρτιση με ένα έτος εποπτευόμενης πρακτικής. Αυτό το πρότυπο αποτελεί τη βάση των αλλαγών για τους ψυχολόγους στην εκπαίδευση (E.F.P.A. Position Paper on Psychologists in the Educational System, 2011) και της οργάνωσης μεταπτυχιακών σπουδών (Master) στη Σχολική Ψυχολογία στις χώρες που δεν είχαν οργανωμένες υπηρεσίες σχολικής ψυχολογικής υποστήριξης (π.χ. Ολλανδία, Πορτογαλία, Ελβετία, Ιταλία). Ιστορικά και παγκόσμια υπάρχουν διαφορετικά βασικά επίπεδα εκπαίδευσης του Σχολικού Ψυχολόγου (Bachelor, Master και Διδακτορικό Ειδικότητας). Σήμερα, διαπιστώνεται μια διεθνής τάση στην κατεύθυνση της ψυχολογικής υποστήριξης του εκπαιδευτικού έργου και των αντίστοιχων σπουδών, **με την πλειοψηφία των χωρών (85.37%) να ορίζουν ως βασικό και υποχρεωτικό το μεταπτυχιακό ειδίκευσης στο επάγγελμα** (Jimerison, Graydon, Curtis, and Staskal, 2007).

Η ρύθμιση των ειδικών προσόντων του ψυχολόγου στην εκπαίδευση, η εναρμόνιση με το διεθνές πλαίσιο αναφοράς και η συμμόρφωση στα νομοθετημένα ελάχιστα τυπικά ειδικά προσόντα, διασφαλίζουν την ενιαία άσκηση του επαγγέλματος, κατ'αντιστοιχία με τις εξ αντικειμένου αρμοδιότητές του. Επιπλέον, διασφαλίζουν την ποιότητα, την προσβασιμότητα και την ισότητα των ευκαιριών στην προσφορά ψυχολογικής υποστήριξης, με σεβασμό προς τις ανάγκες και τα δικαιώματα των ωφελουμένων. Η καθιέρωση και η εφαρμογή των προτύπων αυτών στα προσόντα και το ρόλο του Σχολικού Ψυχολόγου αποτελεί σε όλη την Ευρώπη μια πρόκληση για τους επαγγελματίες και τους πολιτικούς (E.F.P.A., 2011).